

11. Фийса Н.В. Використання краєзнавчих матеріалів як необхідної умови при викладанні другої (третьої) іноземної мови для спеціальностей галузі туризму у ВНЗ / Н. В. Фийса // Науковий вісник УжНУ. Серія «Економіка». — 2009. — Випуск 28. — С. 71–73. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://library.snu.edu.ua/index/inozemna_mova_v_sferi_turizmu/0-400
12. Цюник Г.М. Використання зіставного (контрастивного) методу при вивченні французької мови як третьої іноземної [Електронний ресурс] / Г. М. Цюник. — Режим доступу: <http://nniif.org.ua/File/16cgmvmzk.pdf>
13. Чорна С. С. Специфіка навчання другої іноземної мови (німецької) студентів спеціальностей «Готельно-ресторанна справа» та «Туризм» / С. С. Чорна // Держава та регіони. Серія Гуманітарні науки. — 2016. — №3–4 (46–47). — С. 31–34. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/drgn_2016_3-4_8.pdf
14. Шутова К. Як вивчати дві іноземні мови у школі [Електронний ресурс] / Каміла Шутова. — Режим доступу: <https://osvita.ua/school/method/36429/>

Рабійчук Л.С.

кандидат педагогічних наук, доцент

доцент кафедри англійської мови

Національна академія Державної прикордонної служби

України імені Богдана Хмельницького м. Хмельницький

Завідонova Н.І.

старший викладач кафедри іноземних мов факультету маркетингу

Київський Національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ ПІДХІД ДО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Анотація. Стаття розглядає процес функціонального вивчення іноземної мови та дослідження в цій галузі. Описуються етапи та принципи функціонування мови в процесі усної та писемної комунікації. Пояснюється різниця між функціональним і формальним рівнями оволодіння мовою. Визначається, що функціональний підхід до навчання іноземної мови є засобом ефективної комунікації з використанням мови, що сприяє інтеграції професійних потреб майбутніх фахівців у освітній процес.

Abstract. The article considers the process of functional study of a foreign language and research in this field. The stages and principles of language functioning in the process of oral and written communication are described. The difference between functional and formal levels of language proficiency is explained. It is determined that the functional approach to learning a foreign language is a means of effective communication using the language, which promotes the integration of professional needs of future professionals in the educational process.

Ключові слова: функціональний підхід, контекст, перцептивний та когнітивний підхід, комунікація, компетентність, словосполучення, лінгвістичні компоненти.

Key words: functional approach, context, perceptive and cognitive approach, communication, competence, collocations, lexical units, linguistic components.

Перші дослідження з функціонального вивчення іноземної мови можна віднести до 1920 року. Броніслав Маліновський, професор антропології Лондонського університету, описав дві важливі концепції функціонального підходу до вивчення мови, а саме: це контекст ситуації як невід’ємна складова для

розуміння мови, а також соціальні та емоційні функції в комунікації. Цей науковий підхід підтримали вчені Празької лінгвістичної школи в 30-х роках. Згідно з їх вченням, функціональний підхід розглядає мову як інструмент з багатьма функціями та завданнями в певній спільноті. Найбільш важливою функцією мови в суспільстві є комунікативна функція.

Британський лінгвіст Дж. Ферт представив теорію контексту ситуації в 1957 році. Він, так само як і Броніслав Маліновський, вважає мову залежною від контексту та соціологічною за своєю суттю на противагу теорії, що мова самодостатня та фізіологічна за своєю орієнтацією.

Перехід від теоретичних засад до практичного використання функціонального підходу викладання іноземної мови відбувається в 70-х роках минулого сторіччя після публікації книги «The Threshold Level» (Van Ek and Trim).

Наші вітчизняні вчені А.П. Старков, М.Р. Львов, Т.К. Донська, С.Г. Дубовик, О.М. Петрук вважають, що принцип функціональності визначає об'єкти навчальної діяльності, а також форми і зміст цієї навчальної діяльності, а, отже, оволодіння тим, що функціонує в процесі усної і писемної комунікації.

Процес розвитку мови залежить від її функцій. Він передбачає взаємодію перцептивного, інтерпретаційного та когнітивного розвитку мови з лінгвістичними та нелінгвістичними подіями в оточуючому середовищі. Іншими словами, функції мови знаходяться у взаємодії з мовними формами у відповідних ситуаціях.

Згідно з думкою прибічників функціонального підходу до вивчення мови існує два рівня оволодіння мовою — функціональний та формальний. На функціональному рівні мовний розвиток прискорює свій темп за рахунок концептуальних та комунікативних можливостей у поєднанні з природною пізнавальною діяльністю. На формальному рівні процес пізнання мови відбувається на перцептивному та інформаційному рівні через призму засвоєння граматики. Функціональний підхід до навчання іноземної мови засновано на комунікативному підході та включає повний набір компонентів для отримання прагматичних навичок. Цей підхід має більш соціальне, ніж лінгвістичне застосування. Тобто, головними є саме обставини чи цілі, для яких мова вивчається.

Тому перед кожним викладачем іноземної постають три ключових питання: Для чого вивчається мова? Якими основними навичками потрібно оволодіти?

Якого мінімального рівня компетентності треба досягти? Після цього процес навчання вже не розглядається як викладання дисципліни та надання студентам академічних знань, але як засіб ефективної комунікації з використанням мови. А вивчення граматики та інших лінгвістичних аспектів лише сприяють розвитку комунікативної компетенції.

Передумовою для набуття функціональної та комунікативної компетентності є використання функції (визначення мети чи причини використання мови) та функціональних експонентів (певних фраз, які виражають функцію). Лексичні одиниці, як функціональні експоненти, можна поділити на чотири категорії: слова (words), словосполучення (collocations), сталі вирази (fixed phrases), та напівсталі вирази (semi-fixed phrases). Засвоєння таких лінгвістичних компонентів допомагають розвивати лексичну компетенцію майбутніх фахівців за професійним

спрямуванням, а саме через ефективний контроль використання цих чотирьох категорій.

Вважається, що функціональний підхід передбачає підбір автентичних навчальних матеріалів, який дає можливість краще інтегрувати професійні потреби студентів в процес навчання.

Існує загроза того, що викладач захоплюється педагогічним процесом надання професійних знань, забуваючи про лінгвістичні компоненти при виборі цілей, задач, та матеріалів. Слід пам'ятати, що кінцева мета розвитку прикладних знань є лінгвістична можливість прогресу комунікативних навичок в специфічному професійному середовищі. Гнучке поєднання ключових лінгвістичних компонентів допомагає викладачеві розвивати свій потенціал та активізувати професійні комунікативні навички студентів.

Список використаних джерел

1. Петрук О.М. До проблеми навчання української мови на функціонально-комунікативних засадах / О. М. Петрук // Нова педагогічна думка, 2003. — №3. — С. 70–73.
2. Паламар Л.М. Функціонально-комунікативний принцип формування мовної особистості. Автореф. дис... докт.пед. наук / Л. Паламар. — Київ. — 1997. — 45 с.
3. Пелепейченко Л.М. Основи теорії мовної комунікації: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів, які навчаються за напрямом «Філологія»: — Харків: Академія ВВ МВС України, 2006. — 126с.
4. H. Douglas Brow Principles of Language Learning and Teaching, Language Pedagogy, San Francisco University, 2001.
5. Beaugrande R. Linguistic Theory: The Discourse of Fundamental works, London: Longman, 1991
6. McCarthy M. Issues in Applied Linguistics: Cambridge: Cambridge University Pres, 2001.